

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2016

OIDEACHAS REILIGIÚNACH — ARDLEIBHÉAL

An Líon Iomlán Marcanna: 400

DÉARDAOIN, 16 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA, 2.00 go 4.00

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

1. Scríobh do SCRÚDUIMHIR sa bhosca seo:
2. SCRÍOBH NA FREAGRAÍ UILE SA FHREAGARLEABHAR SEO.
3. NÍ MÓR DUIT TABHAIRT FAOI GACH ROINN DE NA 5 ROINN AR AN bPÁIPÉAR SEO.

Don Fheitheoir amháin

<i>Stampa an Ionaid</i>

Don Scrúdaitheoir amháin

1. Móriomlán na n-iomlán bun leathanaigh	
2. Móriomlán ar an gceist/ na ceistanna uile a dícheadaíodh	
3. An marc iomlán a bronnadh (1 lúide 2)	
Nóta: Ní mór don mharc i sraith 3 thuas a bheith cothrom leis an marc sa bhosca 'Marc ar an bPáipéar' thall.	

Ceist	Marc
ROINN 1	
ROINN 2	
ROINN 3	
ROINN 4 Ceist 1	
ROINN 4 Ceist 2	
ROINN 4 Ceist 3	
ROINN 4 Ceist 4	
ROINN 4 Ceist 5	
ROINN 4 Ceist 6	
ROINN 5	
Marc ar an bPáipéar	
Bónas as Freagairt trí Ghaeilge	
Iomlán	
Marc ar an Dialann	
Móriomlán	

ROINN 1

(50 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT **DEICH** gCINN DEN FHICHE CEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

SNA CEISTEANNA INA nIARRTAR ORT TIC ✓ A CHUR SA BHOSCA CUÍ,

NÁ CUIR TIC ACH I mBOSCA AMHÁIN.

(Tá 5 mharc ag gabháil le gach ceist)

1. Is é an dearcadh atá ag an aondiachas gurb ann do nithe saolta amháin. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR

BRÉAGACH

2. Is é an dearcadh atá ag an iolrachas ná _____

3. Cé acu **ceann** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas a bhfuil an bhaint is mó ag Rak'at leis? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

AN CHRÍOSTAÍOCHT

AN TIOSLAMACHAS

AN GIÚDACHAS

4. De réir na Soiscéal duine amháin ar thaispeáin Íosa é féin dó/di tar éis a aiséirí ba ea _____

5. Léigh liosta na réad reiligiúnach agus liosta na reiligiún domhanda thíos. Rinneadh réad amháin a mheaitseáil leis an reiligiún domhanda is mó a bhfuil baint aige leis mar shampla duit. Déan meaitseáil **amháin** eile.

<i>Réada Reiligiúnacha</i>
Shofar
Roth na hUrnaí
Búrca
Umar Baiste
Lampa Arti

<i>Reiligiún Dhomhanda</i>
An Búdachas
An Chríostaíocht
An Hiondúchas
An tIoslamachas
An Giúdachas

<i>Réad Reiligiúnach</i>	<i>Reiligiún Dhomhanda</i>
<i>Sampla:</i> Umar Baiste	An Chríostaíocht

<i>Freagra:</i>	
-----------------	--

6. Sa chinnteoireacht mhorálta bíonn freagracht ag baint le gach ceart daonna mar _____

7. Cé acu **ceann** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas is mó a bhfuil baint ag an ainm Shiva leis? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

AN BÚDACHAS

AN HIONDÚCHAS

AN TIOSLAMACHAS

8. Is féidir cur síos a dhéanamh ar an daonnachas saolta mar bhealach neamhreiligiúnach le freagraí a thabhairt ar cheisteanna faoi bhrí na beatha. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR

BRÉAGACH

9. Sampla de shiosma i mór-reiligiún domhanda is ea _____

10. Is é a chiallaíonn urnaí phobail ná _____

11. Léigh liosta na n-áiteanna oilithreachta agus liosta na reiligiún domhanda thíos. Rinneadh áit oilithreachta amháin a mheaitseáil leis an reiligiún domhanda is mó a bhfuil baint aige léi mar shampla duit. Déan meaitseáil **amháin** eile.

<i>Áiteanna Oilithreachta</i>
Bodh Gaya Meidíne An Talamh Naofa Balla an Olagóin Varanasi

<i>Reiligiún Dhomhanda</i>
An Búdachas An Chríostaíocht An Hiondúchas An tIoslamachas An Giúdachas

<i>Áit Oilithreachta</i>	<i>Reiligiún Dhomhanda</i>
<i>Sampla:</i> An Talamh Naofa	An Chríostaíocht

<i>Freagra:</i>	
-----------------	--

12. De réir na Soiscéal bhí an áit inar iarr Íosa den chéad uair ar Shíomón Peadar é a leanúint in aice le — (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

AN MHUIR Mharbh LOCH NA GAILÍLE ABHAINN NA hIORDÁINE

13. Is é an dearcadh atá ag an mbunúsachas reiligiúnach ná _____

14. Is é a chiallaíonn misean pobail chreidimh ná _____

15. Is soiscéal sionoptach é Soiscéal Mhatha. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

FÍOR BRÉAGACH

16. Is é an sainchreideamh Críostaí is mó in Éirinn sa lá atá inniu ann ná _____

17. Cé acu **ceann** de na mór-reiligiúin dhomhanda seo a leanas is mó a bhfuil baint aige leis an ngníomh siombalach reiligiúnach de Róba Cróch a chaitheamh? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

AN BÚDACHAS AN HIONDÚCHAS AN GIÚDACHAS

18. I dtraidisiúin reiligiúnacha is é a chiallaíonn ‘fáidh’ ná duine a _____

19. Tréith amháin de chreideamh na hóige is ea _____

20. Cé acu **ceann** de na mór-reiligiúin dhomhanda seo a leanas is mó a bhfuil baint aige leis an ngníomh siombalach reiligiúnach de Tefillin a chaitheamh? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

AN BÚDACHAS AN HIONDÚCHAS AN GIÚDACHAS

ROINN 2

(30 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO. ROGHNAIGH TRÍ CINN DE NA CEITHRE GHRIANGHRAIF SEO A LEANAS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA A GHABHANN LEO. (Tá 10 marc ag gabháil le gach ceist)

Ceist 1. Is fógra é seo ó phobal creidimh.

Nótaí an Pharóiste
Seirbhísí Reiligiúnacha:
Dé Domhnaigh: 10.30 am
I rith na seachtaine: 6.30 pm
Craolta ar an Raidió ar 101.4 fm laistigh de 3 km

Grúpa do Thailte an Pharóiste
Cabhraigh leis na tailte a ghlanadh
Dé Sathairn 10 am
Fáilte roimh bhaill nua

Grúpa um Fhorbairt Creidimh
ag teacht le chéile
Dé Céadaoin
Ionad an Pharóiste
8 pm

Beidh an glaoch deiridh dár ‘nAchainí Bosca Bróg’ ar siúl Dé Domhnaigh seo chugainn.
Ba chóir na boscaí a fhágáil sa Seomra Cruinnithe faoi 12.30 pm.

Le heolas a fháil —
www.Alex @ parishcentre.ie

A. Roghnaigh rud **amháin** ón bhfógra a thugann le tuiscint go bhfuil an chumarsáid tábhachtach don phobal creidimh seo.

_____
_____
(2 mharc)

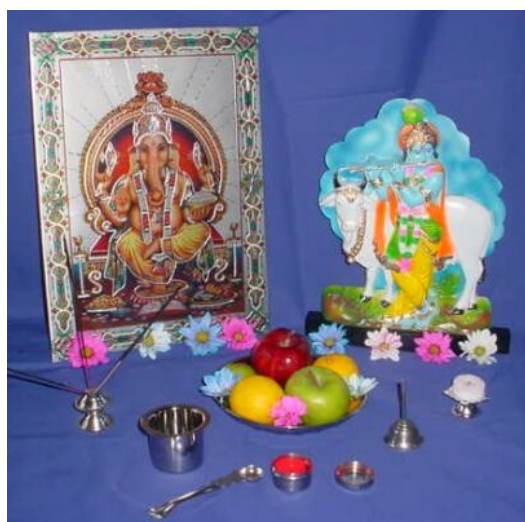
B. Tréith amháin de phobal creidimh is ea an chumarsáid. Luaigh tréith **eile** de phobal creidimh.

_____
(2 mharc)

C. Tabhair **dhá** chúis a bhfuil an chumarsáid ag teastáil laistigh de phobal creidimh.

i. _____
_____
ii. _____
_____
(6 mharc)

Ceist 2. Is grianghraf é seo de scrín reiligiúnach.

(Foinse <http://resources.hwb.wales.gov.uk>)

A. Roghnaigh rud **amháin** sa ghrianghraf a thugann le tuiscint gur scrín reiligiúnach í seo.

_____
_____
(2 mharc)

B. Reiligiún domhanda a bhfuil baint aige le ‘ildíachas’ is ea — _____
(2 mharc)

C. Luaigh **dhá** shampla de conas a léirítear an t-ildíachas i mór-reiligiún domhanda.

i. _____
_____
ii. _____
_____
(6 mharc)

Ceist 3.

Is pictiúr é seo bunaithe ar pharabal a d’inis Íosa.

(Foinse: www.prillycharmin.com)

- A. Roghnaigh rud **amháin** ón bpictiúr a thugann le tuiscint go bhfuil sé bunaithe ar pharabal a d’inis Íosa.

_____
_____
(2 mharc)

- B. Ainmnigh parabal **eile** a d’inis Íosa.

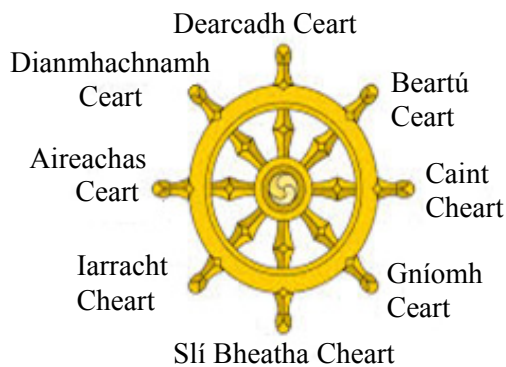
_____
(2 marks)

- C. Tabhair **dhá** chúis a d’úsáid Íosa parabail chun teagasc a thabhairt faoi Ríocht Dé.

i. _____
_____
ii. _____
_____
(6 mharc)

Ceist 4.

Is líníocht í seo de chód morálta.

(Foinse: Arna oiriúnu ó www.alittlebitoflight.org)

- A. Roghnaigh rud **amháin** ón líníocht a thugann le tuiscint go bhfuil sí bunaithe ar chód morálta.

_____
_____
(2 mharc)

- B. Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas agus ainmnigh cód morálta a bhfuil an bhaint is mó aige leis:

AN BÚDACHAS AN CHRÍOSTAÍOCHT
AN HIONDÚCHAS AN tIOSLAMACHAS
AN GIÚDACHAS

Ainm an Chóid Mhorálta:

_____
(2 mharc)

- C. Luaigh **dhá** bhealach a gcabhraíonn cód morálta leis na baill de phobal creidimh.

i. _____
_____
ii. _____
_____
(6 mharc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO. LÉIGH AN SCÉAL THÍOS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA GO LÉIR INA DHIAIDH.

... bhí cailín óg, nach raibh níos mó ná deich mbliana nó aon bhliain déag d’aois, ina seasamh sa líne do theach anraith in áit atá buailte leis an mbochtaineacht i gcathair mhór. Ba í an duine deireanach í sa líne fhada. D’éirigh na hoibrithe deonacha a bhí ag ullmhú agus ag dáileadh amach an bhia inmíoch go raibh an bia ag éirí gann. Níor thug an cailín beag é seo faoi deara. Bhí a haire dírithe ar thriúr páistí bheaga a bhí trasna na sráide uaithi, iad ina suí agus ag fanacht di sa scáth faoi chrann mór darach. Lean an cailín beag uirthi ag fanacht go foighneach sa líne, ach nuair a d’éirigh léi barr na líne a bhaint amach ar deireadh, an t-aon rud a bhí fágtha ná banana. Gan aon ghearán a dhéanamh thóg sí an t-aon bhanana amháin. Rinne sí meangadh gáire agus chlaon sí a ceann agus ghabh buíochas leis na hoibrithe deonacha. Ansin shiúil sí ar ais trasna na sráide chuig an triúr páistí náb’óige.

Bhain sí an craiceann den bhanana go cúramach agus bhris sí i dtrí pháiosa chothroma é. Thug sí aon trian amháin den bhanana do gach páiste. Ansin, shuigh sí síos ar an gcosán agus leadhb sí an taobh istigh de chraiceann an bhanana. Bhí duine a chonaic gníomh an ghrá a rinne an cailín beag sin, a dúirt níos déanaí: “Nuair a chonaic mé a ndearna an cailín beag sin an lá sin, chonaic mé aghaidh Dé.”

(Foinse: Arna chur in oiriúint ó ‘The Best of James W. Moore Thoughts on Faith and Grace from a Master Storyteller’ & www.pinterest.com)

1. Ón léamh atá déanta agat ar an scéal thuas, mínigh i do chuid focal féin a raibh i gceist ag an duine a dúirt: “Nuair a chonaic mé a ndearna an cailín beag sin an lá sin, chonaic mé aghaidh Dé.”

(10 marc)

2. Déan cur síos ar shampla eile den chaoi a bhféadfadh taithí saoil mothú a thabhairt do dhuine go bhfuil Dia/na déithe/neach diaga i láthair.

(12 mharc)

3. Tabhair breac-chuntas ar shampla **amháin** den chaoi ar féidir an mhaoirseacht a fheiceáil sa scéal thuas.

(12 mharc)

4. Míniú **dhá** chúis a spreagann baill d’eagraíocht reiligiúnach an mhaoirseacht a chleachtadh in Éirinn sa lá atá inniu ann.

i.

---

ii.

(16 mharc)

c. Míneigh **dhá** bhealach a ndeachaigh ar tharla um Chincís i bhfeidhm ar na chéad Chríostaithe.

i.

---

ii.

(14 mharc)

B.

● AN EOCAIRIST   ● CUIMHNEACHÁN   ● ÍOBAIRT

Roghnaigh **dhá** cheann díobh seo thuas agus tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a raibh gach ceann díobh mar ghné de cheiliúradh Íosa ag an Suipéar Déanach.

i.

---

ii.

(16 mharc)

- b. *Is cuid de scéal na bpríomhreiligiún domhanda é gníomhartha na gcreidmheach.*

Tabhair breac-chuntas ar shampla **amháin** ina léirítear creideamh reiligiúnach duine atá bainteach le scéal príomhreiligiúin dhomhanda, ó eachtra ina s(h)aol.

(14 mharc)

- B.** a.   ♦ AN BÚDACHAS   ♦ AN CHRÍOSTAÍOCHT   ♦ AN HIONDÚCHAS
                 ♦ AN tIOSLAMACHAS   ♦ AN GIÚDACHAS

Tabhair breac-chuntas ar an teagasc faoi chruthú an domhain a bhfuil baint aige le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda liostaithe thuas.

(REILIGIÚN DOMHANDA)

(12 mharc)

- b. Déan cur síos ar chosúlacht **amháin** agus ar dhifríocht **amháin** idir na dearcthaí reiligiúnacha agus na dearcthaí eolaíochta i dtaca le cruthú an domhain.

Cosúlacht:

Difríocht:

(14 mharc)

Ceist 5.**CEILIÚRADH AN CHREIDIMH**

A. a. RINFHEITHEAMH MACHNAMH

Cuir tic ✓ le ceann **amháin** díobh seo thuas agus déan cur síos ar a bhfuil i gceist le hurnaí a dhéanamh ar an mbealach seo.

(10 marc)

b. Mol cúis **amháin** a n-úsáideann daoine rinnfheitheamh *nó* machnamh mar chineál urnaí sa lá atá inniu ann.

(12 mharc)

c. Mínigh **dhá** chúis a bhféadfadh deacrachtaí a bheith ag daoine sa lá atá inniu ann urnaí a dhéanamh.

i.

---

ii.

(12 mharc)

- B. a. Mínigh conas a d'fhéadfadh úsáid íocón reiligiúnach cabhrú le duine Dia/na déithe/neach diaga a adhradh.

(16 mharc)

nó

- b. Tabhair breac-chuntas ar an tuiscint atá ar shacraimint i sainchreideamh Críostaí **amháin** a ndearna tú staidéar air.

(SAINCHREIDEAMH)

(16 mharc)

Ceist 6. DÚSHLÁN NA MORÁLTACHTA

- A. a. Agus traidisiún reiligiúnach á theagasc tuigtear 'peaca' mar _____

(5 mharc)

- b. Tabhair breac-chuntas ar na hiarmhairtí a d'fhéadfadh a bheith ag an bpeaca do bhaill de mhór-reiligiún domhanda a ndearna tú staidéar air.

(14 mharc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 20 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT CEANN AMHÁIN DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 70 marc ag gabháil le gach ceist)

Ceist 1. Déan próifiliú ar **dhá** stíl ceannaireachta a bhfuil baint acu le ceann amháin díobh seo a leanas:

- EAGLAIS
- EAGRAÍOCHT REILIGIÚNACH
- ORD REILIGIÚNACH

Ceist 2. Scrúdaigh an difríocht idir an rud a raibh na Giúdaigh ag súil leis ón Meisias le linn aimsir Íosa Nazórach agus an bealach a gcuirtear Íosa i láthair sna Soiscéil.

Ceist 3.

- ◆ AN BÚDACHAS
- ◆ AN HIONDÚCHAS
- ◆ AN tIOSLAMACHAS
- ◆ AN GIÚDACHAS

Déan próifiliú ar an tionchar a imríonn creideamh reiligiúnach ar stíl mhaireachtála na gcreidmheach i gceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda atá liostaithe thuas.

Ceist 4. Cuir patrún an chleachtais reiligiúnaigh in Éirinn sa lá atá inniu ann i gcomparáid le patrún dá leithéid atá le fáil in áit eile san Eoraip.

Ceist 5.

- ◆ AN BÚDACHAS
- ◆ AN CHRÍOSTAÍOCHT
- ◆ AN HIONDÚCHAS
- ◆ AN tIOSLAMACHAS
- ◆ AN GIÚDACHAS

Bíonn féilte reiligiúnacha ag reiligiúin dhomhanda ag amanna éagsúla le linn na bliana féilire.

Déan measúnú ar an ról a bhíonn ag féile reiligiúnach i gceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda atá liostaithe thuas agus na ceannteidil seo a leanas in úsáid agat:

- i. Bunús na féile reiligiúnaí.
- ii. An bealach a ndéantar an fhéile reiligiúnach a cheiliúradh sa lá atá inniu ann.

Ceist 6. Déan próifiliú ar an mbealach a dtabharfá faoi chinneadh a dhéanamh ar a bhfuil ceart agus mícheart maidir le saincheist saoil ó thaobh an liobraíochais de.

Leathanach Bán